

nji šoli. Še posebej je viden njen prispevek pri uveljavljanju prenovljenega učnega načrta za spoznavanje družbe in zemljepisa v osnovni šoli. S tem je postala eden najvidnejših in najizrazitejših predstavnikov današnje šolske geografije na Slovenskem.

Mag. Marija Košak je pisec številnih strokovnih in didaktičnih prispevkov s področja izobraževanja in šolske geografije. Kot avtorica ali soavtorica je napisala številne osnovnošolske in srednješolske učbenike geografije in delovne zvezke. Pobudnica je bila za številne sestavine didaktičnih pripomočkov in kompletov.

Opus mag. Marije Košakove obsega številne bibliotekarske enote. S svojimi raziskovalnimi in strokovnimi prispevki je posegla na različna področja modernizacije pouka geografije in oblikovanja didaktike geografije.

Pionirsko delo je naša jubilanтка opravila pri načrtovanju in osvajanju sodobnih oblik in metod geografskega izobraževanja. Zlasti se je posvetila obravnavi pojmov pri pouku geografije.

Nesebično je prenašala svoje znanje in izkušnje na učitelje, saj je redno aktivno sodelovala na vseh srečanjih učiteljev geografije v okviru Zveze geografskih društev Slovenije (predavanja, diskusijski večeri, okrogle mize, seminarji, zborovanja), v okviru seminarjev Zavoda SRS za šolstvo in na seminarjih kadrovske šole Pedagoške akademije oziroma fakultete. Če k temu dodamo še vse študente, potem lahko ugotovimo, da so dejansko cele generacije učiteljev geografije na vseh stopnjah izobraževanja posredno in neposredno povezane z njenim vsestranskim strokovnim, še posebej pedagoškim raziskovalnim delom in popularizacijo geografske stroke.

Drugo področje delovanja, s katerim se je trajno uvrstila med aktivne člane Zveze geografskih društev Slovenije, je njeno aktivno delo v društvu, v katerem je kar sedem let vodila šolsko sekcijo. Po zborovanju v Mariboru je za eno mandatno obdobje prevzela vodenje Geografskega društva Slovenije. Veliko let je bila tudi član uredniškega odbora naše revije, Geografskega obzornika.

Zelo pomemben je njen prispevek v strokovnem glasilu za področje šolske problematike v Geografskem obzorniku. Prav po njeni zaslugi so postala spoznanja in izkušnje sodobne geografske metodike dostopna vsem praktikom. Še posebej pomembno je, da je k delu pritegnila vrsto bivših učencev in tako razširila krog ustvarjalcev sodobnih vzgojnoizobraževalnih oblik in metod dela. Dolgo je oblikovala radijske šole s področja geografije in bila med prvimi

sooblikovalci šolske televizije za to predmetno področje.

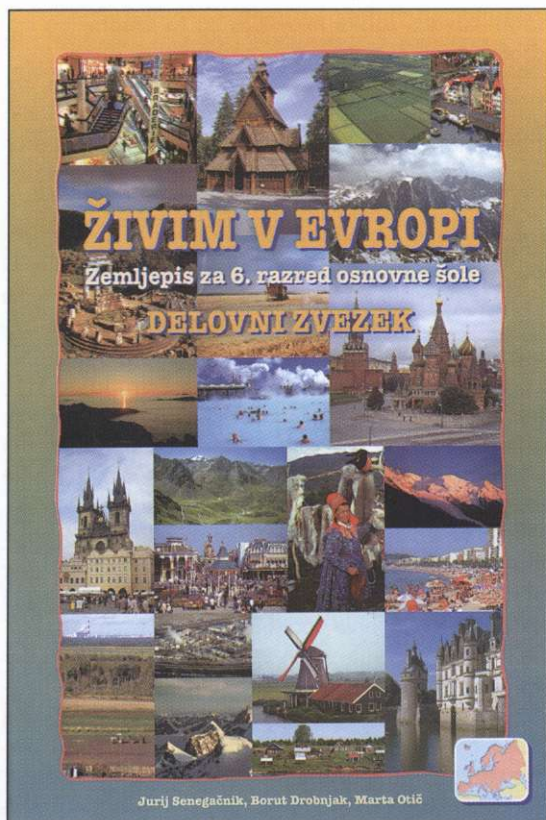
Mag. Marija Košak je za svoje požrtvovalno, bogato in mnogostransko delo, s katerim je obogatila slovensko šolsko geografijo, prejela več javnih priznanj. Tukaj velja posebej poudariti strokovna priznanja. Leta 1976 je prejela Pohvalo Geografskega društva Slovenije, ob petinsedemdesetletnici Zveze geografskih društev Slovenije pa llešičevo priznanje, ki je naše najvišje stanovsko priznanje za najvidnejše in odmevnejše delo na področju geografskega izobraževanja.

Leta 1990 je dobila priznanje Zavoda za šolstvo za prizadevno delo in vidnejše strokovne dosežke v slovenskem šolstvu. Ob petinsedemdesetletnici Univerze v Ljubljani je dobila priznanje Pedagoške fakultete za prispevek k razvoju Pedagoške fakultete.

Ko se ob njenem življenjskem jubileju spominjamo njenega bogatega in plodnega dela, pa to ne pomeni, da se od nje tudi poslavljam. Zelo aktivna je še vedno pri pisanju učbenikov in delovnih zvezkov. Še mnogo stvari je, ki jih je dolžna posredovati slovenskim geografom. Zato ji ob jubileju želimo, da nadaljuje s svojo aktivno dejavnostjo na geografskem področju. Kot je v preteklosti razveseljevala slovenske geografe s svojim delom, naj bo tudi v bodoče. Za to ima vse: veliko znanja, pedagoških izkušenj in vse sposobnosti, pa tudi življenjske energije.

UČBENIK IN DELOVNI ZVEZEK: ŽIVIM V EVROPI Neva Osterman

Še pred začetkom letošnjega šolskega leta sta pri založbi Modrijan izšla nov učbenik in delovni zvezek za pouk zemljepisa v 6. razredu osnovne šole z naslovom Živim v Evropi. Tudi drugi učbenik iste založbe (lansko leto je pri njih izšel Sodobni svet, Geografija za 7. razred osnovne šole) pomeni velikanski kakovostni skok naprej v vsebinskem, didaktičnem in oblikovnem pogledu. Avtorji učbenika Jurij Senegačnik (urednik za geografijo na založbi Modrijan in soavtor večine besedila), Borut Drobňjak in Marta Otič sodijo med uveljavljene avtorje s področja šolske geografije. Že ob bežnem pregledu učbenika se čuti, da so vsi trije avtorji izhajali iz svojih bogatih izkušenj, ki so si jih pridobili kot učitelji praktiki. Recenzenti učbenika izhajajo iz različnih strokovnih profilov. Dr. Franc Lovrenčak in dr. Mirko Pak

sta predavatelja na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani, mag. Vera Bevc Malajner je vodja mariborske enote zavoda Zavoda RS za šolstvo, Neva Osterman in Žarko Tomšič pa sta osnovnošolska učitelja iz Ljubljane. Poglavje Planet Zemlja in orientacija na njej je dodatno recenziral tudi astronom dr. Tomaž Zwitter.

Učbenik je razdeljen na osem poglavij: prvo obravnava planet Zemljo in orientacijo na njej, ostalih sedem pa je namenjenih regionalni geografiji Evrope. V uvodnem poglavju Naša celina Evropa se učenec sreča z nekaterimi osnovnimi cilji, ki so potrebni za razumevanje ostalih poglavij. Sledi obravnava posameznih delov Evrope po naslednjem vrstnem redu: Južna in Jugovzhodna, Srednja, Zahodna, Severna in Vzhodna Evropa. Sinteza celotnega učbenika je zaključno poglavje Evropa kot celota.

Učbenik na prvi pogled precej spominja na lanskoletni učbenik Sodobni svet, vendar so v njem konceptualne in vsebinske novosti, ki so prilagojene učni snovi šestega razreda. Na začetku se takoj za kazalom srečamo s posebnim ključem za uporabo uč-

benika. Vsako poglavje je najprej predstavljeno s celostransko sliko, ki pomeni nekakšno uvodno motivacijo v posamezen tematski sklop. Fotografije predstavljajo skrbno izbrano kulturno znamenitost, ki odseva posebnost kulturne dediščine. Sledi slikovni napovednik z zemljevidom Evrope, na kateri je posebej poudarjen obravnavani del Evrope. Tu so zbrani osnovni statistični podatki in zastave obravnavanih držav. Osnovno besedilo posameznega tematskega sklopa nas po logičnem vrstnem redu vodi z ene teme na drugo. Glavna odlika učbenika je prav besedilo, ki je napisano strokovno neoporečno v preprostem in učencu lahko razumljivem jeziku. Učenec osvaja najosnovnejše geografske pojme in se seznanja z najbolj aktualnimi geografskimi procesi in procesi sodobne Evrope. Vsi pomembnejši učni cilji so ponazorjeni tudi grafično z vrhunskimi fotografijami, risbami ali zemljevidi. Posebno pohvalo zaslužijo zelo nazorni blokdiagrami in risbe. Najbrž ni učenika v Evropi, kjer bi bilo skupaj zbranih toliko slikovno grafičnih upodobitev. Med besedilom sta še rubriki Ali veš? in Kdo želi vedeti več? V njih so zbrane različne zanimivosti, namenjene učenci stimulaciji in doseganju zahtevnejših učnih ciljev. Izbor vsebin v rubrikah je zelo pester, tako da učenci lahko seznanijo z italijansko hrano, vampirjem Drakulo, jezersko pošastjo Nessie, finsko savnami, ruskim kaviarjem in drugimi znamenitostmi posameznih delov Evrope. Prav z njihovo pomočjo bo pouk zemljepisa za učence veliko bolj privlačen. Tematski sklope zaključuje slikovni miselni vzorec, v katerem so prikazani glavni pojmi, problemi ali procesi obravnavanega sklopa.

Učbenik je precej obsežen, saj ima 163 strani. Veliko prostora zavzamejo slikovne upodobitve, poudarjanje pojmov na koncu posameznih poglavij, slikovni napovedniki, miselni vzorci in podobno. Vsaka razkošna dodatna oprema daje učbeniku poseben čar. Brez nje bi bil zagotovo močno osiromašen. Učbenik tako v učenčevih očeh ni le pusta in suhoparna šolska knjiga, ampak nadvse privlačno učilo, ki znanja ne osvaja le s pomočjo besedila, temveč tudi iz slikovno grafičnih upodobitev. Izjemna skladnost med besedilnim in slikovnim delom učbenika brez dvoma ena glavnih odlik učbenika.

Čeprav je učbenik napisan v zelo preprostem jeziku, se ne more izogniti tudi nekaterim zahtevnejšim temam, ki so nujne za razumevanje sodobne Evrope. Tako so v njem vsaj omenjena vsa pomembnejša krizna žarišča in mednacionalni konflikti, gospo-

darski problemi in druge aktualne teme. Vsa problematika je prikazana zelo umirjeno in z neke spoštljive distance, ki učenca vzgaja in usmerja k strpnosti in sožitju. Učenec izve relativno veliko o nacionalni in kulturni sestavi evropskega prebivalstva, skrepi pa so različni faktografski podatki o industrijskih panogah, kmetijskih pridelkih in podobno.

Skupaj z učbenikom je izšel tudi delovni zvezek. Sestavlja ga 78 različnih vaj. Srečamo se tako s klasičnimi nemimi zemljevidi, kot tudi s številnimi zabavnimi geografskimi igrami (križankami, rebusi in podobnim). Kljub vsej raznolikosti lahko v delovnem zvezku izluščimo tudi nekatere stalnice. Na začetku vsakega dela Evrope je vaja, ki zahteva poznavanje imen držav in glavnih mest. Vsaka evropska regija je predstavljena z reliefnim zemljevidom, na katerem mora učenec prepoznati samo tiste reliefne enote, reke, jezera, morja in drugo, ki se omenjajo tudi v učbeniku. Na koncu vsakega tematskega sklopa je vaja, ki je namenjena učenčevemu potovanju po obravnavanem delu Evrope. Učenec potuje s pomočjo zelo nazornih sličic, ki so razporejene po nemem zemljevidu. Sestava vaj je nekoliko drugačna le pri prvem tematskem sklopu, ki obravnava planet Zemljo in orientacijo na njej. Število vaj je nekoliko večje, saj prav orientacija zahteva od učenca in učitelja več praktičnega dela na terenu.

Z novim učbenikom se letos seznanjajo številni slovenski šestošolci. Navdušeni so. Spoznajte ga še vi.

PLANINSKI VODNIK: ZAHODNE JULIJSKE ALPE **Miha Pavšek**

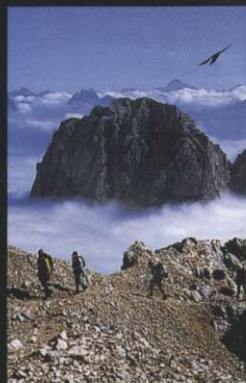
Pri založbi SIDARTA je pred kratkim izšel še eden iz serije planinskih vodnikov, ki nas tokrat vodi po vršacih Zahodnih Julijskih Alp. Napisal ga je Andrej Mašera. Gre za prvi slovenski planinski vodnik, ki je namenjen izključno vzponom v tem gorstvu. S pomočjo vodnika lahko obiščemo nekatere naše obmejne in mejne vrhove, predvsem pa vršace onstran državne meje, ki so jih začeli slovenski gorniki »odkri-
vati«
še le pred okrog tridesetimi leti. V prvih desetletjih po drugi svetovni vojni so bile te gore za Slovence predaleč, svoje pa sta pripomogli še državna meja in ukinitve železniške proge Jesenice–Rateče v začetku šestdesetih let. Za geografe je to območje, kjer se križajo slovanska, romanska, retoromanska in germanska kultura, že od nekdaj med bolj za-

nimivimi. O prisotnosti Slovencev na tem prostoru pričajo tudi številna slovenska zemljepisna imena. Naši rojaki so bili namreč tisti, ki so nadeli mnogim dolinam, planinam, vrhovom in njihovim delom domača imena in kot gorski vodniki vodili v te gore tudi druge obiskovalce. Med najbolj znanimi sta gotovo vodnik Anton Ojcinger iz Ovčje vasi v dolini Zajze in njegova redna stranka, dr. Julius Kugy.

Kljub današnji sorazmerni bližini in odstranitvi nekdanjih ovir so te gore še vedno zapostavljene. Slovenci se potikamo okrog Triglava, italijanski gorniki pa imajo svoja »svetišča«
v Dolomitih in Centralnih Alpah, zato pomeni hoja po teh strminah še danes prvovrstno doživetje samote in neokrnjene narave. Zato ne bo odveč, če si jih s pomočjo pričujoče knjižice, v kateri bomo našli tudi marsikatero geografsko drobtinico, ogledamo še od blizu. Vsebinska in oblikovna zasnova grafično bogato opremljenega pla-

PLANINSKI VODNIK

Andrej Mašera

Zahodne Julijske Alpe